

УДК 78.01: 316.4

DOI 10.32461/2226-3209.2.2024.308405

Цитування:

Нобухіро Терада. Творча діяльність академічного симфонічного оркестру «INSO-Львів» у контексті розвитку музичної культури України та сучасного культуротворення. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*: наук. журнал. 2024. № 2. С. 245–249.

Нобухіро Терада,
професор кафедри хореографії
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв,
народний артист України
<https://orcid.org/0009-0003-9941-7489>
tnabukhiro@nakkim.edu.ua

Nobuhiro Terada. (2024). Creative Activity of the Inso-Lviv Academic Symphony Orchestra in the Context of Development of Musical Culture of Ukraine and Modern Cultural Creation. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 2, 245–249 [in Ukrainian].

**ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЧНОГО СИМФОНІЧНОГО ОРКЕСТРУ
«INSO-ЛЬВІВ» У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА СУЧАСНОГО КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ**

Мета роботи – дослідити мистецько-творчу діяльність Академічного симфонічного оркестру Львівської філармонії «INSO-Львів» в контексті розвитку сучасного класичного музичного мистецтва та тенденцій культуротворення, що опосередковуються динамікою соціокультурних процесів. **Методологія дослідження** включає міждисциплінарний та системний підходи, а також наукові методи: аналітичний, мистецтвознавчий, культурологічний за допомогою яких досягнуто мети дослідження та отримані висновки. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що вперше розглянуто мистецько-творчу діяльність Академічного симфонічного оркестру «INSO-Львів» в проєкції розвитку сучасного класичного музичного мистецтва та сучасного культуротворення та окреслено основні творчі здобутки колективу. **Висновки.** Академічний симфонічний оркестр «INSO-Lviv» продовжує розвиватися, зберігаючи високу виконавську майстерність та розширюючи свої творчі горизонти, водночас здійснюючи значний внесок у сучасний культурно творчий процес та формуючи високий рівень української музичної культури та привертаючи увагу міжнародної спільноти до війни в Україні. Оркестр «INSO-Lviv» є важливим елементом культурного життя Львова та України, що сприяє збагаченню культурного життя країни. Їх висока майстерність, широкий репертуар та активна участь у міжнародних проєктах роблять їх одним із провідних музичних колективів в Україні. Завдяки своїй діяльності, оркестр сприяє популяризації класичної та сучасної музики, підтримує культурні ініціативи та є важливою частиною музичного світу. Оркестр також відіграє ключову роль у фестивальному культурному житті України, будучи не тільки учасником багатьох важливих музичних подій, але й активно сприяючи розвитку актуальних культурних трендів. Вони представляють високий рівень музичного виконавства та сприяють культурному обміну як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Ключові слова: Академічний симфонічний оркестр «INSO-Львів», музичне мистецтво, музичні твори, композитори, філармонія, фестиваль, культурний проєкт, культуротворення, культурне життя.

Nobuhiro Terada, People's Artist of Ukraine, Professor of the Department of Choreography National Academy of Management Culture and Arts

Creative Activity of the Inso-Lviv Academic Symphony Orchestra in the Context of Development of Musical Culture of Ukraine and Modern Cultural Creation

The purpose of the work is to investigate the artistic and creative activities of the Academic Symphony Orchestra of the Lviv Philharmonic "INSO-Lviv" in the context of the development of modern classical musical art and cultural trends mediated by the dynamics of socio-cultural processes. **The research methodology** includes interdisciplinary and systemic approaches, as well as scientific methods: analytical, art history, culture studies, with the help of which the research goal was achieved and the conclusions obtained. **The scientific novelty** of the work lies in the fact that for the first time the artistic and creative activity of the Academic Symphony Orchestra "INSO-Lviv" is considered in the projection of the development of modern classical music and modern cultural creation, and the main creative achievements of the collective are outlined. **Conclusions.** Academic symphony orchestra "INSO-Lviv" continues to develop, maintaining high performance skills and expanding its creative horizons, while making a significant contribution to the modern cultural and creative process and forming a high level of Ukrainian musical culture and drawing the

attention of the international community to the war in Ukraine. The "INSO-Lviv" orchestra is an important element of the cultural life of Lviv and Ukraine, which contributes to the enrichment of the country's cultural life. Their high skill, wide repertoire and active participation in international projects make them one of the leading musical groups in Ukraine. Thanks to its activities, the orchestra promotes the popularization of classical and modern music, supports cultural initiatives and is an important part of the musical world. The orchestra also plays a key role in the festival cultural life of Ukraine, being not only a participant in many important musical events, but also actively contributing to the development of current cultural trends. They represent a high level of musical performance and promote cultural exchange at both the national and international levels.

Keywords: Academic Symphony Orchestra "INSO-Lviv", musical art, musical works, composers, philharmonic, festival, cultural project, cultural creation, cultural life.

Актуальність теми дослідження. Класичне музичне мистецтво на сучасному етапі продовжує розвиватися, пристосовуючись до змін і викликів у суспільстві та використовуючи нові можливості для залучення аудиторії. У сучасному класичному мистецтві все більше уваги приділяється залученню різних культур, національностей та їх здобутків. Це виражається у виборі репертуару, складі оркестрів та хорових колективів, а також у програмуванні фестивалів і конкурсів. Класична музика отримує нове життя завдяки соціальним мережам, де музиканти можуть ділитися своєю творчістю, залучаючи нових шанувальників. Вірусні відео, подкасти та блогери, що спеціалізуються на класичній музиці, допомагають популяризувати цей жанр.

Львів відомий своєю багатоманітною культурною спадщиною і є осередком для багатьох фестивалів класичної музики. Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії «INSO-Львів» бере активну участь у таких подіях, сприяючи популяризації класичної музики, сприяючи розвитку класичної музики як у Львові так за його межами, популяризуючи при цьому національну культуру, зокрема оркестр також часто виступає за кордоном, представляючи українську музичну культуру на міжнародній арені. Події останніх років, пов'язані з повномасштабним російським військовим вторгненням актуалізували роль культури у відстоюванні національної ідентичності, дистанціюванні від російського культурного продукту та формуванні нового погляду в контексті світової культури. Як відзначають дослідники, до дискусії навколо українсько-російських культурних взаємин, колоніального впливу росії та його наслідків для української ідентичності долучається й класичне мистецтво, що є продовженням багатовікових традицій, мистецьких течій та особистостей митців, які ідентифікували себе як українців. І саме в період початку масштабного українського протистояння рф, відбувається самосегрегація на основі самоідентифікації

українців, а попит на український культурний продукт масово поширюється в Україні та світі [10, 44–45].

Аналіз досліджень і публікацій. Розгляд творчої діяльності академічного симфонічного оркестру Львівської філармонії «INSO-Львів» ще на ставало предметом окремих наукових досліджень, хоча представлено чимало оглядових матеріалів інформаційного характеру в інтернет-мережі. Проте активна діяльність цього колективу останніх років не лишалася непоміченою в контексті окреслення загальних тенденцій розвитку української музичної культури, класичного музичного мистецтва, фестивального руху тощо. У цьому зв'язку варто згадати праці таких дослідників, як Н. Барановська [3], С. Виткалов [4], В. Дутчак [5], Ю. Єфанова [6], Г. Іванющенко [7], Л. Кияновська [8], З. Ластовецька-Соланська [9], О. Лозинська [10], М. Сидорак [11], Ю. Чекан [12] та ін.

Мета роботи – дослідити мистецько-творчу діяльність Академічного симфонічного оркестру Львівської філармонії «INSO-Львів» в контексті розвитку сучасного класичного музичного мистецтва та тенденцій культуротворення, що опосередковуються динамікою соціокультурних процесів.

Виклад основного матеріалу. Оркестр «INSO-Lviv» є одним з провідних музичних колективів України, що користується міжнародним визнанням. Його історія, репертуар та досягнення свідчать про високий професіоналізм та внесок у розвиток музичної культури. Оркестр був заснований у 1998 році як частина культурної програми Міжнародного благодійного фонду «Музика тисячоліття». Головною метою його створення було залучення молодих музикантів до професійної музичної діяльності та розвиток оркестрового мистецтва у Львові та Україні загалом. Колектив відомий своїм широким та різноманітним репертуаром, що охоплює класичну музику від бароко до сучасності. Музиканти виконують твори композиторів різних епох, зокрема таких, як Йоганн Себастьян Бах, Людвіг ван Бетховен та

багатьох інших. Також присутнє виконання робіт сучасних композиторів, участь у прем'єрах нових творів, загалом діяльності колективу притаманна пропаганда української музичної спадщини та підтримка сучасних українських композиторів.

У 2017 р. оркестр започаткував плідну співпрацю з британським лейблом Toccata Classics, здійснивши, зокрема, запис повного циклу «24 Каприси. Скорик – Паганіні» та світових прем'єр двох творів угорського композитора Пала Германна. Диск Paganini by Arrangements побачив світ в жовтні 2018, а вже в листопаді диск було представлено на престижному британському радіо BBC Radio 3 в програмі Record Review [1].

Колектив оркестру «INSO-Львів» у своїх проєктах активно реалізує ідеї культурної дипломатії завдяки об'єднуючій силі музики. Ще в березні 2014 р. оркестр ініціював та провів всеукраїнську культурну акцію «Спільне Повітря», що об'єднала провідні оркестри України, які одночасно виконали «Оду до радості» Людвіга Ван Бетховена в найбільших аеропортах України (Київ, Одеса, Донецьк, Харків, Дніпропетровськ, Львів) на знак єдності країни та відзначення підписання політичної частини угоди про Асоціацію з ЄС.

У 2015 році «INSO-Львів» організував масштабну музичну подію «БАХ Маратон – Ready. Steady BACH!», що об'єднала понад 600 музикантів з різних країн світу, встановивши рекорд України в номінації «Масові заходи» за найтриваліше живе виконання музики Й. С. Баха в Україні [2].

Також щороку оркестр реалізує музичні проєкти під гаслом «Класика заради Миру», один з яких відбувся в Києві 15 листопада 2015 року за участі всесвітньвідомого диригента та композитора, головного диригента світового концертного туру «Зоряні війни» Сера Дірка Броссе. У співпраці з австрійським диригентом Георгом Кугі оркестр щороку виконує концертні програми з серії «Симфонічні перлини Відня», «Музика Дунайського простору», «Академія оркестру «INSO-Львів» [1].

Оркестр активно бере участь у міжнародних проєктах і гастролях, виступаючи на престижних сценах Європи та світу, зокрема таких як: Концертгебау в Амстердамі, Філармонія Парижа, Фестивальний зал Баден-Бадену. «INSO-Львів» протягом тривалого часу співпрацює з багатьма відомими диригентами та солістами, такими як: Оксана Линів – перша жінка-диригент на Байройтському фестивалі, Ян Латам-Кеніг – британський диригент,

Віргіліус Аллега – латвійський скрипаль та диригент [1].

Про визнання високого професійного рівня оркестру свідчать запрошення його до участі як базового оркестру на міжнародних фестивалях і конкурсах. Артисти оркестру беруть участь у численних музичних фестивалях, зокрема LvivMozArt – Міжнародний фестиваль класичної музики, присвячений творчості Франца Ксавера Моцарта, сина великого композитора, започаткованого в 2017 році. Це один з найбільших класичних фестивалів в Україні, що об'єднує виконавців та шанувальників музики з усього світу. Оркестр є одним з головних учасників фестивалю, виконуючи як твори самого Моцарта, так і інші шедеври класичної музики. Вони також беруть участь у прем'єрних виконаннях сучасних творів. Міжнародний джазовий фестиваль, який щорічно проходить у Львові. Він привертає увагу видатних джазових виконавців з усього світу і збирає десятки тисяч відвідувачів. Leopold Jazz Fest – міжнародний джазовий фестиваль, що привертає увагу любителів музики з усього світу. Хоча основний акцент фестивалю на джазі, «INSO-Lviv» виконує спеціальні програми, що поєднують елементи класичної та джазової музики. Вони співпрацюють з відомими джазовими музикантами, створюючи унікальні концертні програми [7, 42].

«Віртуози Львова» – також щорічний музичний фестиваль класичної музики, що проходить у Львові. Фестиваль має на меті представлення найкращих зразків класичної музики від бароко до сучасності. Оркестр є постійним учасником цього фестивалю, де вони виконують як класичні шедеври, так і нові твори українських та міжнародних композиторів.

Київський міжнародний музичний фестиваль «КиївМузикФест» – один з найстаріших музичних фестивалів в Україні, присвячений сучасній академічній музиці. Він об'єднує композиторів, виконавців і музичних критиків з усього світу. «INSO-Lviv» також бере активну участь у виконанні сучасних творів на цьому фестивалі, сприяючи популяризації новітньої музики та підтримуючи сучасних композиторів. Ще також варто зазначити про участь колективу у таких фестивалях, як Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти», що є одним з найвідоміших фестивалів сучасної музики в Україні. Він включає виконання творів сучасних композиторів, зустрічі з митцями та обговорення нових тенденцій у музичному мистецтві. Симфонічний оркестр Львівської філармонії виконує на цьому фестивалі твори сучасних композиторів, часто співпрацюючи з відомими диригентами та солістами.

Фестиваль камерної музики Szymanowski Quartet and Friends зосереджений на камерній музиці та проводиться у співпраці з відомими квартетами та солістами. Симфонічний оркестр Львівської філармонії також бере участь у фестивалі, виконуючи камерні симфонії та інші твори. Не менш популярним є різдвяний фестиваль «Щедрик», що присвячений українським різдвяним традиціям та включає концерти різдвяної музики, колядок і щедрівок [7, 44].

В 2017 р. оркестр успішно виступив на 24 Міжнародному конкурсі імені Й. Брамса в Австрії, на фестивалі «Переосмислюючи Європу: Україна» в Швеції та в Нідерландах у рамках міжнародного концертного туру «Carmina Burana», що об'єднав виконавців із Нідерландів, Румунії та України. У січні – лютому 2018 р. телеканал MEZZO транслював виступ оркестру з тріо Авішя Коена. На початку року, до 80-річчя художнього керівника, маестро Мирослава Скорика, колектив здійснив запис його творів на англійському лейблі Toccata Classics [1].

Своєю активною творчою діяльністю «INSO-Lviv» сприяє розвитку культурного життя України, зокрема тим, що сприяє популяризації класичної та сучасної музики, адже виступи на фестивалях та концертах сприяють збагаченню музичної культури країни, виконуються як класичні твори, так і сучасна музика, представляючи її широкій аудиторії. Участь в міжнародних фестивалях і співпраця з відомими музикантами сприяє культурному обміну та зміцненню зв'язків між Україною та іншими країнами. Це допомагає інтегрувати українську музику в світовий культурний контекст. «INSO-Lviv» активно бере участь у культурній дипломатії, представляючи українську культуру на міжнародній арені та зміцнюючи позитивний імідж України у світі.

Оркестр «INSO-Lviv» є важливим учасником фестивального та культурного життя України. Їх участь у ключових музичних подіях, здатність об'єднувати класичну та сучасну музику, а також активне міжнародне співробітництво роблять їх важливим культурним амбасадором України. Вони не тільки сприяють розвитку національної музичної культури, але й представляють її на глобальній сцені.

Оркестр також залучений до благодійних та соціальних проєктів, підтримуючи молоді таланти і сприяючи культурному обміну, колектив оркестру здійснює активну соціальну та волонтерську діяльність. Щорічно оркестр представляє концерти із серій «Симфонічні перлини Відня», «Музика дунайського регіону»

та «Інсо-Львівська Симфонічна Академія» у співпраці з австрійським диригентом Георгом Кугі. Активні волонтерські, благодійні та освітні заходи оркестру не можна оминати увагою. У червні 2017 року в межах проєкту «Схід і Захід разом» було здійснено всеукраїнський тур «Музика вільності. Джазова імпровізація Вадима Неселовського», який спрямовувався на зміцнення музичних та дружніх зв'язків між Сходом і Заходом України. За активну допомогу українській армії у 2017 році оркестр, який представляла Голова Правління Іоланта Пришляк, був нагороджений медаллю «За волонтерство» та орденом «Бойовий волонтер України». У 2020 році оркестр виступив у понад 100 благодійних концертах та організував благодійний аукціон разом з художньою галереєю «Львівський дім Мистецтв» збираючи понад 5 мільйонів гривень на потреби Збройних Сил України. З початком повномасштабної війни в березні 2022 року артистки з оркестру взяли участь в благодійному концерті для українських біженців у Варшаві з українською співачкою Тіною Кароль. У квітні 2022 року була участь в благодійному концерті в Грузії, Тбілісі з Національним симфонічним оркестром Тбілісі. У 2023 році оркестр взяв участь в фінському фестивалі з Далією Стасевською, де він виконав твори українських та фінських композиторів [2].

Загалом варто відзначити, що після військового вторгнення росії в Україну діяльність Львівської національної філармонії зазнала значних змін, але продовжила свою роботу, адаптуючись до нових умов. Як слушно констатує З. Ластовецька-Соланська, у період російсько-української війни, відбулась кардинальна зміна в репертуарній політиці оперних театрів, філармоній, органних залів та інших концертних установ, пов'язана із повним вилученням з репертуару російського музичного продукту та кенселінгу російських артистів у мистецькому житті країни [9, 97].

Філармонія продовжує організовувати концерти, хоча деякі з них проводяться у форматі онлайн або з обмеженою кількістю глядачів у залі. Це допомагає зберегти культурне життя міста та підтримувати моральний дух населення. Продовжується реалізація освітніх програм для молоді, включаючи майстер-класи, лекції та інтерактивні заходи. Це важливо для підтримки культурної освіти та розвитку молодого покоління. Львівська філармонія активно співпрацює з міжнародними музичними інституціями, організовуючи спільні проєкти та концерти, що допомагає привертати увагу до української культури на світовій арені та отримувати підтримку з-за кордону.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше розглянуто мистецько-творчу діяльність Академічного симфонічного оркестру «INSO-Львів» в проєкції сучасного культуротворення та окреслено основні творчі здобутки колективу.

Висновки. Академічний симфонічний оркестр «INSO-Lviv» продовжує розвиватися, зберігаючи високу виконавську майстерність та розширюючи свої творчі горизонти, водночас здійснюючи значний внесок у сучасний культуротворчий процес та формуючи високий рівень української музичної культури та привертаючи увагу міжнародної спільноти до війни в Україні. Оркестр «INSO-Lviv» є важливим елементом культурного життя Львова та України, що сприяє збагаченню культурного життя країни. Їх висока майстерність, широкий репертуар та активна участь у міжнародних проєктах роблять їх одним із провідних музичних колективів в Україні. Завдяки своїй діяльності, оркестр сприяє популяризації класичної та сучасної музики, підтримує культурні ініціативи та є важливою частиною музичного світу. Оркестр також відіграє ключову роль у фестивальному культурному житті України, будучи не тільки учасником багатьох важливих музичних подій, але й активно сприяючи розвитку актуальних культурних трендів. Вони представляють високий рівень музичного виконавства та сприяють культурному обміну як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Література

1. Академічний симфонічний оркестр «INSO-Львів». URL: <https://lvivmozart.com/person/akademichnij-simfonichnij-orkestr-inso-lviv> (дата звернення: травень 2024).
2. Академічний симфонічний оркестр «INSO-Львів» Львівської національної філармонії. URL: <https://philharmonia.lviv.ua/collective/inso-lviv/> (дата звернення: травень 2024).
3. Барановська Н. М. Становлення професійного музичного мистецтва Львова як складника європейської музичної культури. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Історичні науки*. 2021. Т. 32 (71). № 4. С. 282–289.
4. Виткалов С. Сучасна концертна практика як елемент суспільних змін. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2022. Вип. 40. С. 47–52.
5. Дутчак В. Г. Від музики Майдану до музики війни: український феномен. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects* : Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. С. 716–725.
6. Єфанова Ю. О. Музичне мистецтво у контексті соціокультурної ситуації в Україні (2014–2023 рр.) : квал. робота магістра / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2023. 94 с.
7. Іванющенко Г. Міжнародний фестиваль давньої музики у Львові. Етапи становлення. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2023. Вип. 19. Ч. 1. С. 40–51.

8. Кияновська Л. О. Знакові музичні події цього року у фокусі музичної критики. *Українська музика*. 2023. № 3–4 (46–47). С. 119–124.
9. Ластовецька-Соланська З. М. Соціокультурні функції сучасного українського мистецтва в проєкції на інфраструктуру музичного життя. *Українська музика*. 2024. № 1(48). С. 89–100.
10. Лозинська О. Проєкти у сфері класичної музики як інструмент культурної дипломатії: цілі, стратегії, виклики (український воєнний контекст). *Українська музика*. 2023. № 1 (44). С. 38–48.
11. Сидорак М. Музичне життя Львова після 24 лютого 2022 року. *Українська музика*. 2023. № 2 (45). С. 142–147.
12. Чекан Ю. Філармонічний (концертний) зал як компонент інфраструктури музичного життя. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Вип. 138. Київ, 2023. С. 8–18.

References

1. Academic symphony orchestra "INSO-Lviv". Retrieved from: <https://lvivmozart.com/person/akademichnij-simfonichnij-orkestr-inso-lviv> [in Ukrainian].
2. Academic symphony orchestra "INSO-Lviv" of the Lviv National Philharmonic. Retrieved from: <https://philharmonia.lviv.ua/collective/inso-lviv/> [in Ukrainian].
3. Baranovska, N. M. (2021). The formation of professional musical art in Lviv as a component of European musical culture. *Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: Historical sciences*, 32 (71), 4, 282–289 [in Ukrainian].
4. Vytkalov, S. (2022). Modern concert practice as an element of social changes. *Ukrainian culture: past, present, ways of development*. (40), 47–52 [in Ukrainian].
5. Dutchak, V. G. (2022). From Maidan music to war music: a Ukrainian phenomenon. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects: Scientific monograph*. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 716–725 [in Ukrainian].
6. Yefanova, Yu. O. (2023). Musical art in the context of the socio-cultural situation in Ukraine (2014–2023): qual. master's thesis. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
7. Ivanyushchenko, H. (2023). International festival of ancient music in Lviv. Stages of formation. *Art culture. Actual problems*, 19(1), 40–51 [in Ukrainian].
8. Kiyanoska, L. O. (2023). Iconic musical events of this year in the focus of music criticism. *Ukrainian music*, 3–4 (46–47), 119–124 [in Ukrainian].
9. Lastovetska-Solanska, Z. M. (2024). Socio-cultural functions of modern Ukrainian art in the projection on the infrastructure of musical life. *Ukrainian music*, 1(48), 89–100 [in Ukrainian].
10. Lozynska, O. (2023). Projects in the field of classical music as a tool of cultural diplomacy: goals, strategies, challenges (Ukrainian military context). *Ukrainian music*, 1 (44), 38–48 [in Ukrainian].
11. Sydorak, M. (2023). Musical life of Lviv after February 24, 2022. *Ukrainian music*, 2 (45), 142–147 [in Ukrainian].
12. Chekan, Y. (2023). Philharmonic (concert) hall as a component of musical life infrastructure. *Scientific Bulletin of the National Music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky*, 138. Kyiv, 8–18 [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 04.04.2024
Отримано після доопрацювання 07.05.2024
Прийнято до друку 14.05.2024*